

دانشگاه امام صادق (ع)
دانشکده معارف اسلامی و اقتصاد
پایان نامه کارشناسی ارشد

عنوان:

اقتصاد خاویار در ایران

نویسنده: اردشیر قانع ساسانسرایی

استاد راهنما: محمد مشکوه

استاد مشاور: حمید دیهیم، حمید ناظمان

سال تحصیلی: مرداد ۱۳۷۰

توصیفگر: ۱۹۸ ص. : جدول ، نمودار ، مصور . شماره بازیابی ۴۲ الف.

واژگان کلیدی: خاویار / صنعت و تجارت / ایران / دریای خزر / آبیان

چکیده:

هدف از پژوهش حاضر ، بررسی مسائل اقتصادی خاویار در ایران است. این رساله با استفاده از روش کتابخانه ای انجام گرفته و مباحث آن در سه فصل تنظیم شده است : در فصل اول ، موقعیت اقتصادی ، اجتماعی و تاریخی دریای خزر از دیدگاه صید و صیادی مورد بررسی قرار می گیرد. در این فصل ، ابتدا تاریخچه مختصری درباره صید و صیادی در دریاچه خزر ارائه می گردد. سپس به معرفی مشخصات عمومی و جغرافیایی دریای خزر که در واقع بستر اصلی تولید ارزشمندترین ماهیان جهان او استحصال خاویار محسوب می گردد ، پرداخته می شود . به دنبال آن ، ویژگیهای جغرافیایی اقتصادی این دریاچه بیان می شود. در این فصل ، فعالیتهای صیادی دریای خزر به سه دسته صید کیلکا ، صید ماهیان استخوانی و صید ماهیان خاویاری تقسیم می شود.

در فصل دوم ، تولید خاویار طی چهار محور اصلی مورد نقد و بررسی قرار می گیرد. در محور اول به بررسی وضعیت ذخایر تاسماهیان در جهان پرداخته می شود. در محور دوم ، سیستمهای بهره برداری و روشهای صید اینگونه ماهیان در ایران معرفی شده و مطلوبیت و یا عدم مطلوبیت ، نیز کارایی و یا عدم کارایی آن بیان می شود. در محور سوم، تولید و وضعیت ذخایر تاسماهیان ایران از ابتدا تا کنون مطرح می شود. نهایتاً در محور چهارم ، مسأله بازسازی ذخایر و بازدهی اقتصادی کارگاههای تکثیر مصنوعی تاسماهیان در ایران و جهان ، مورد تجزیه و تحلیل قرار می گیرد.

در فصل سوم ، مسائل توزیع و فروش خاویار و گوشت ماهیان خاویاری بررسی می شود. در این فصل ، پس از بیان مقدمه ای پیرامون مرغوبیت خاویار ، انواع و مراحل عمل آوری آن مورد بحث و بررسی قرار می گیرد . به دنبال آن ، علل اولویت داشتن بازار خارجی بر بازار داخلی تشریح شده و آمار صادرات خاویار در پنجاه سال اخیر ، وضعیت فعلی بازار فروش و خریداران عمده خاویار و بازار گوشت ماهیان خاویاری و مسائل مربوط به آن بیان می شود.

بر اساس نتایج حاصل از تحقیق از آنجا که خاویار یکی از اقلام قابل توجه دریافتهای ارزی ایران را تشکیل میدهد لذا مناسب است که بیش از گذشته مورد توجه قرار گرفته و به سوی بازسازی ، افزایش تولیدات و گسترش شبکه توزیع آن حرکت کرد. این امر مستلزم بهبود در مدیریت آنست.

مهمترین پیشنهادهای تحقیق در زمینه مورد بحث عبارتند از :

- (۱) اجرای برنامه های ضربتی در بکارگیری صیادان دامگستر در امر صید کیلکا
- (۲) احیاء لایروبی و حفاظت مراکز تکثیر طبیعی اینگونه ماهیان
- (۳) ادامه احداث کارگاههای تکثیر و پرورشی
- (۴) تکثیر فیل ماهی در کارگاهها به جهت قیمت بالای خاویار اینگونه ماهیها و ...